

жен з нас буде робити свої маленькі кроки і ми всі разом будемо рухатися в одному напрямку – то витягнемо наш віз з прірви!

Наша доля і доля наших дітей залежить лише від нас самих. Не будьмо байдужими!

Список використаних джерел:

1. Вівчаренко О.А. Українська Народна Республіка 1918-1923 рр. / Б.Й. Тищик, О.А. Вівчаренко. - Коломия «Вік», 1994.
2. Історія держави і права/ За ред. акад. АПрН України А.Й. Рогожина. – ч 1. – К., 1996.
3. Малик Я. Історія української державності / Малик Я., Вол Б., Чуприна В. – Львів, 1995. - 79 с.
4. Мироненко О.М. Світоч української державності / О. М. Мироненко. – К., 1995.

ДЕРЖАВОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

ГОНЧАРЕНКО Володимир Дмитрович,
*д.ю.н., професор, дійсний член (академік)
НАПрН України, завідувач кафедри історії
держави і права України та зарубіжних країн
Національного юридичного університету ім.
Я. Мудрого*

У тисячолітній історії державотворення нашого народу 1917 рік посідає визначне місце. Цього року розпочалися історичного значення події Української революції 1917-1921 років, з якою пов'язана визвольна боротьба українського народу за утвердження української державності у формі Української Народної Республіки (УНР) і Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР). Неперевершена роль у розбудові Української Народної Республіки належить Українській Центральній Раді (УЦР), яка взяла на себе місію національного державотворення у 1917- на початку 1918 рр.

Перемога в Російській імперії Лютневої (1917 р.) демократичної революції відкрила перед патріотичними силами України шлях для відродження української незалежної державності в різних формах. Після революції влада в країні майже вісім місяців належала Тимчасовому уряду Росії, який намагався контролювати територію колишньої Російської імперії, у тому числі і тієї частини України, що довгий час входила до складу цієї імперії. Але в Україні одразу ж після революції розпочався неупинний процес формування власних демократичних суспільно-політичних структур, серед яких провідне місце зайняла створена на цілком легальних засадах Українська Центральна Рада. Вона була заснована в Києві на початку березня 1917 р. як міська громадська організація. У квітні 1917 р. відбувся Всеукраїнський національний конгрес, який обрав новий склад УЦР в кількості 118 осіб, які репрезентували українські губернії, деякі великі українські громади за межами України, а також політичні партії, громадські, культурно-освітні організації. Очолив УЦР Михайло Сергійович Грушевський – український історик, держа-

вний, політичний та громадський діяч. Маючи право кооптувати до свого складу нових членів, УЦР використала його. Внаслідок чого представницький характер УЦР значно збільшився. Так, за даними мандатної комісії шостих загальних зборів УЦР, які відбулися 5-9 серпня 1917 р., в їх роботі приймало участь 639 членів УЦР і 4 кандидати з правом вирішального голосу.

З самого початку свого існування Українська Центральна Рада почала приймати рішення, спрямовані на відродження української державності. Це знаходило своє відображення у цілій низці її документів. Серед них особливе місце належить I Універсалу УЦР, який вона прийняла 10 червня 1917 р. Універсалом проголошувалась автономія України як передумова розбудови власного державного апарату. В Універсалі наголошувалось: «Хай народ український на своїй землі має право сам порядкувати своїм життям. Хай порядок і лад на Україні дають вибрані вселюдним, рівним, прямим і таємним голосуванням Всенародні Українські Збори (Сойм). Всі закони, що повинні дати той лад тут у нас, на Україні, мають право видавати тільки наші Українські Збори» [1, с. 29]. Таким чином, УЦР визначилась з законодавчим органом, під яким вона розуміла Всенародні Українські Збори, які повинні були формуватися шляхом найдемократичнішими виборами. Державотворчим заходом слід вважати і створення нею власного виконавчого органу - Генерального секретаріату, покликаного реалізовувати рішення і постанови УЦР.

Більшовицький жовтневий переворот 1917 р. обумовив поширення в країні в цілому, в Україні у тому числі, безладдя і руїни, що сприяло радикалізації автономістських і самостійницьких настроїв представників Української Центральної Ради [2, с. 757]. А це обумовило прийняття Центральною Радою її III Універсалу. У документі містилося положення історичного значення для українського державотворення, а саме: «Віднині Україна стає Українською Народною Республікою» [1, с. 35]. III Універсал УЦР мав конституційний характер, бо він легалізував владу УЦР і Генерального секретаріату на теренах України, визначив територію УНР, основи її зовнішньої і внутрішньої політики, гарантував громадянам УНР політичні і громадянські свободи, визнавав за національними меншинами, що мешкали на території України, право на національно-персональну автономію «для забезпечення їм права і свободи самоврядування в справах їх національного життя» [1, с. 37]. Проголошення УНР стало юридичним підґрунтям для активної державотворчої діяльності Української Центральної Ради як парламенту країни, перш за все, по реалізації широкої програми перетворень, накреслених у III Універсалі УЦР. Для цього УЦР впродовж існування УНР (до кінця квітня 1918 р.) прийняла майже 100 правових актів різного державотворчого спрямування. Найважливіше місце серед правових актів УЦР належить IV Універсалу, прийнятому 11 січня 1918 р. Саме завдяки цьому документу Українська Центральна Рада забезпечила собі статус світочі національного державотворення, проголосивши УНР незалежною державою. «Віднині, - говорилося в Універсалі, - Українська Народна Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною державою українського народу» [1, с. 40].

Вінцем державотворчої діяльності УЦР стала прийнята нею 29 квітня 1918 р. Конституція УНР. В історії українського конституціоналізму ця Конституція посідає гідне місце.

Список використаних джерел:

1. Історія конституційного законодавства України: Зб. док. / Упоряд. В.Д. Гончаренко. - Х.: Право, 2007. - 256 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 1.: Історія держави і права

ПОБУДОВА ЗБРОЙНИХ СИЛ У ПЕРІОД УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ

ГРИБОВСЬКА Юлія Русланівна,
*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного факультету*

Однією з основних ознак держави є наявність апарату легального примусу: збройні сили (армія), поліція, тюремні і виправно-трудова установи. Військова організація завжди займала чільне місце у політиці державотворення у найбільш розвинутих країнах світу. Державно-правовим підґрунтям військового законодавства в сучасній Україні є Конституція України, в якій відповідно до статті 17 зазначено, що «оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканості покладаються на Збройні Сили України» [1]. У час жорстокої агресії держави-сусіда Росії, коли відбулося анексування Автономної Республіки Крим і частини Луганської та Донецької областей, історико-правовий аналіз ролі і значення армії у процесі державотворення України є архіважливим. В умовах сьогодення доцільним є вислів канадського вченого Л. Пітера: «Історія змушена повторюватися, тому що ніхто її не слухає». Саме тому аналіз історичних подій минулого має сформулювати уявлення щодо будівництва сучасної армії. З даної позиції цінним видається вивчення досягнень та прорахунків у процесі побудови Збройних сил Українською Центральною Радою (УЦР) (1917-1918 рр.).

Фактом підтвердження ролі і значимості армії у суспільному розвитку і державотворенні є пацифістська політика Української Центральної Ради на початку ХХ ст. Прогнозувавши прагнення мільйонів українців, солдатів Першої світової війни (українських селян та інтелігенції в шинелях) і лідерів-самостійників на чолі з М. Міхновським, створити власну армію, політичний провід Української Центральної Ради не зміг мобілізувати народ на захист права нації на самовизначення, відродженої національної держави від завойовників і, в першу чергу, від північного сусіда, і це призвело до її втрати. За той політичний прорахунок державників українці пізніше заплатили життям десятків мільйонів своїх кращих синів і дочок. Жаль, але через сто років трагічний урок повторився, коли сучасна Україна внаслідок ігнорування розбудови власних збройних сил не змогла захистити територіальної цілісності, державного і національного суверенітету і тому зазнала та зазнає великих матеріальних, духовних втрат, а найцінніше – тисячі життів своїх громадян і в підсумку – душевного розчарування і смутку мільйонів українців [2].

Будівництво збройних сил в часи УЦР піддається масштабним дискусіям. Більшість критики звернена на те, що очільники Центральної Ради не мали чіткого уявлення про власну армію. Політичний табір не зміг сформулювати надійну, добре навчену та озброєну армію, яка б змогла протистояти більшовицькому натиску і захистити проголошену державність.